

การประยุกต์ใช้หลักอภิธานิยธรรม 7 ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคาม*

7 APARIHANIYADHAMMA PRINCIPLES APPLICATION THAT AFFECT PEOPLE'S POLITICAL PARTICIPATION IN MAHASALAKHAM PROVINCE

พระมหาสุรสิทธิ์ ไชยสังกา¹, ธนกฤต โพธิ์เงิน² และ วิทยา สุจริตธนารักษ์³

Phramaha Surasit Chaisangka ¹, Thanakrit Phoengum² and Witthaya Sujarithanarak ³

¹⁻³มหาวิทยาลัยปทุมธานี

¹⁻³Pathumthani University, Thailand

Corresponding Author's Email: Dr_thanakrit@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน 2) วิเคราะห์การนำหลักอภิธานิยธรรม 7 ไปประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมทางการเมืองที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนและ 3) เสนอแนวทางการนำหลักอภิธานิยธรรม 7 ไปประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมทางการเมืองการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคาม เป็นวิจัยแบบผสมวิธี กรอบแนวคิดของงานวิจัยนี้ได้สร้างขึ้นโดยใช้การสังเคราะห์แนวคิด ของพระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตโต) และอัลมอนต์และโพเวลล์ ประชากรที่ใช้ ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีอาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 948,310 คน ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เครจซี่ และมอร์แกน ได้จำนวน 400 คน และสัมภาษณ์ ข้าราชการในพื้นที่จังหวัดมหาสารคาม ผู้นำชุมชนในพื้นที่จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 15 คน เครื่องมือการวิจัยได้แก่ แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และนำข้อมูลคุณภาพ มาวิเคราะห์สรุปเนื้อหา สถิติที่ใช้ได้แก่ แจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

* Received 23 April 2024; Revised 15 June 2024; Accepted 23 June 2024

ผลการวิจัย พบว่า 1) การนำหลักอปริหานิยธรรม 7 ไปประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมทางการเมืองที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคามโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณา เป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทั้ง 7 ด้าน ได้แก่ ด้านการทํานุบำรุงพระพุทธศาสนาตลอดถึงบรรพชิตในศาสนา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการเคารพสักการสถานของประเทศชาติบ้านเมือง ด้านการให้เกียรติสตรียอมรับความเท่าเทียมสตรีและบุรุษ (ด้านการร่วมกำหนดกฎเกณฑ์ทางการเมือง ด้านความพร้อมเพรียงกันประชุม ด้านการเคารพประธานและความคิดเห็นของสมาชิกในที่ประชุม และด้านการหมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2) วิเคราะห์การนำหลักอปริหานิยธรรม 7 ไปประยุกต์ ใช้ในการส่งเสริมทางการเมือง พบว่า ตัวแปร 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความพร้อมเพรียงกันประชุม ด้านการเคารพ สักการสถานของประเทศชาติบ้านเมือง ด้านการทํานุบำรุงพระพุทธศาสนาตลอดถึงบรรพชิตในศาสนา ร่วมกันส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคาม ได้ร้อยละ 37.60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) แนวทางการนำหลักอปริหานิยธรรม 7 ไปประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมทางการเมืองการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคาม ต้องดำเนินการสนับสนุนองค์กรประชาสังคมที่ทำงานเกี่ยวกับประชาธิปไตย ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองและรัฐบาลต้องพัฒนาหลักสูตรการศึกษาเกี่ยวกับหลักอปริหานิยธรรม 7 ประการ

คำสำคัญ: หลักอปริหานิยธรรม 7, การมีส่วนร่วมทางการเมือง, ประชาชนในจังหวัดมหาสารคาม

Abstract

The objectives of this research were 1) to study level of people's political participation, 2) to analyze 7 Aparihaniyadhamma principles application on political promotion that affect people's political participation, and 3) to present 7 Aparihaniyadhamma principles application on political promotion that affect people's political participation in Mahasarakham province. This research was mixed methodology. The conceptual framework of the research

was applied from P.A. Payutto 's study. The population consisted of 948,310 people who aged 18 years old and lived in Mahasarakham province. The samples were 400 people determined by Krejcie & Morgan's table and interviewed 15 government officers and community leaders in Mahasarakham province. The instruments used in this research were a 5-rating scale questionnaire, and interview form and content summarize. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, and Multiple Regression Analysis.

The research results revealed that 1) 7 Aparihaniyadhamma principles application on political promotion that affect people's political participation in Mahasarakham province as a whole was at a moderate level. When considering each aspect found that 7 aspects were at moderate levels including concerning the maintenance of Buddhism as well as the religious monks was at the highest average, followed by respect for places of worship in the nation and honoring women and accepting equality for women and men, participating in setting political rules, readiness for a meeting, respect for the chairman and opinions of members at the meeting and regularly meeting together aspect was at the lowest average. 2) analyze 7 Aparihaniyadhamma principles application on political promotion found that regularly meeting together, respect for places of worship in the nation concerning the maintenance of Buddhism as well as the religious monks affecting people's political participation at 37.60% with statistically significant level of .05 , and 3) the 7 Aparihaniyadhamma principles application on political promotion that affect people's political participation in Mahasarakham province must be taken to support civil society organizations working on democracy. Encourage citizens to participate in politics and the

government must develop an educational curriculum on the 7 principles of Aparihaniyadhamma.

Keywords: 7 Aparihaniyadhamma principles, Political participation, People in Mahasarakham province

บทนำ

ประเทศไทยปัจจุบันใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มีนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐมุ่งเน้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารกิจการบ้านเมืองโดยตรงมากขึ้น ทำให้ประชาชนได้รับรู้ถึงการที่ตนควรมีสติเสรีภาพและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาบ้านเมือง โดยปรากฏให้เห็นทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงและโดยอ้อมต่อวิถีการดำรงชีพของประชาชนอย่างกว้างขวางโดยเฉพาะการ โดยมาตรา 87 กำหนดให้รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบาย การตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง รวมทั้งการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ (วิสูตร ธนชัยวิวัฒน์, 2550 : 59-61)

ประเทศไทยเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 จนถึง ปัจจุบัน นับเป็นระยะเวลา 89 ปี ที่ผ่านมานั้น ระบอบการปกครองในรูปแบบประชาธิปไตยของไทยมี ปัญหาและอุปสรรคเกิดขึ้นบ่อยครั้ง เกิดการปฏิวัติรัฐประหารโดยทหารจำนวน 13 ครั้ง ด้วยข้อกล่าวอ้างเรื่องการทุจริตคอร์รัปชันและผลประโยชน์ส่วนตนส่งผลให้เกิดการแตกแยกแบ่งฝักแบ่งฝ่าย มีการ ประท้วงและการปราบม็อบส่งผลให้ประชาชนบาดเจ็บเสียชีวิตกันตลอดมา ถึงแม้ในปัจจุบันจะได้มี การจัดการเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตยภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับที่ 20 ปี พ.ศ.2560 มีรัฐบาลผสม จากหลากหลายพรรคการเมืองมาทำหน้าที่บริหารประเทศ แต่ทว่าปัญหาความแตกแยกแบ่งฝักฝ่าย ทางสังคมไม่ได้หมดไป ยังคงคุกรุ่นรอวันปะทุขึ้นได้เมื่อสถานการณ์สุกงอม ลักษณะดังกล่าวที่เกิดขึ้นในรูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทย มีสาเหตุ ปัจจัยต่าง ๆ มากมาย แต่เหตุผลที่

ฝ่ายต้องการยึดอำนาจกล่าวอ้างโดยสรุปคือปัญหาจากการทุจริต คอร์รัปชัน ซึ่งรัฐบาลที่เข้ามาบริหารประเทศนับตั้งแต่สมัยจอมพล ป. พิบูลสงครามเป็นต้นมา ล้วนแถลงนโยบายในการเข้ามาบริหารประเทศว่าจะแก้ปัญหการทุจริตคอร์รัปชันเป็นสำคัญ ดังนั้นเมื่อมีการยึดอำนาจได้แล้วจึงพยายามแก้ปัญหาด้วยการเขียนกฎหมายใหม่ คือการฉีกรัฐธรรมนูญฉบับเดิม ทิ้งแล้วร่างขึ้นมาใหม่เพื่อป้องกันปัญหาดังกล่าว แต่ความจริงที่ปรากฏคือ ไม่ว่าทางผู้มีอำนาจฝ่ายยึดอำนาจจะทำการฉีกรัฐธรรมนูญแล้วร่างรัฐธรรมนูญขึ้นมาใหม่ฉบับแล้วฉบับเล่า เพื่อแก้ปัญหาคือ ความทุจริตคอร์รัปชันอันนำไปสู่ความแตกแยกทางสังคม ก็ไม่สามารถจัดปัญหาดังกล่าวได้เลย ซ้ำร้าย ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันยังปรากฏว่าเกิดขึ้นกับฝ่ายที่ทำการยึดอำนาจปฏิวัติรัฐประหารเสียเอง แทบทุกครั้ง ผู้วิจัยจึงมองว่าปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันที่เกิดขึ้นในรูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตยไทยนั้นเป็นเพียงปลายเหตุของปัญหาเท่านั้น หากแต่ปัญหาที่แท้จริงของการปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทยนั้นส่วนหนึ่งเกิดจากประชาชนในสังคมไทยส่วนหนึ่งยังขาดความเข้าใจในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

ทั้งนี้เพราะนับตั้งแต่คณะราษฎรได้ทำการเปลี่ยนแปลงการปกครองประเทศไทยจากรบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์หรือระบอบราชาธิปไตยมาเป็นระบอบประชาธิปไตยนั้น ก็เป็นเพียงความต้องการเปลี่ยนแปลงการปกครองของคณะราษฎรเท่านั้น ซึ่งก่อการปฏิวัติยึดอำนาจมาจากสถาบันกษัตริย์การเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองที่เกิดขึ้นจึงขาดการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน กล่าวคือ ประชาชนส่วนมากในยุคสมัยนั้นยังขาดความรู้ความเข้าใจในหลักการพื้นฐานของระบอบ ประชาธิปไตย ซึ่งหลักการพื้นฐานของระบอบประชาธิปไตยดังกล่าว คือ การยอมรับนับถือความสำคัญ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคล ความเสมอภาค และเสรีภาพในการดำเนินชีวิต และเมื่อประชาชนยังมิได้ตระหนักถึงความสำคัญไม่เข้าใจถึงความจำเป็นของระบอบประชาธิปไตยที่แท้จริง แล้ว รูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทยจึงกลายเป็นเรื่องของชนชั้นนำชนชั้นปกครอง และกองทัพเสียเป็นส่วนใหญ่

การกระจายอำนาจทางการเมืองการปกครองนั้นเป็นกระบวนการเรียนรู้ระบอบประชาธิปไตยที่สำคัญส่งเสริมประชาธิปไตยระดับฐานรากให้มีความเข้มแข็ง เมื่อประชาชนตระหนักรู้ในสิทธิหน้าที่ของตนมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยแล้ว รากฐานของประชาธิปไตย

ย่อมมีความมั่นคง หากประสงค์ให้ประชาธิปไตยในประเทศไทยแบ่งบานจึงจำเป็นต้องส่งเสริมให้ประชาชนตั้งแต่ระดับท้องถิ่นได้มีความรู้ความเข้าใจในรูปแบบการปกครองและมีส่วนร่วม ในการปกครองดังกล่าว

นอกเหนือจากประชาชนขาดความเข้าใจในอันจรรโลงประชาธิปไตยให้เจริญรุ่งเรืองแล้วนั้น ปรากฏการณ์ทางการเมืองที่สำคัญอีกอย่างในสังคมไทย คือการต่อสู้กันทางด้านความคิดของชน 2 กลุ่มใหญ่ๆ คือ กลุ่มประชาธิปไตย และฝ่ายอนุรักษนิยมซึ่งแฝงตัวอยู่ในระบอบประชาธิปไตยไทย มาตั้งแต่แรกและดูเหมือนจะมีอิทธิพลเหนือฝ่ายประชาธิปไตยตลอดมา เราจึงเห็นการปฏิบัติยืดยาวนาน รัฐบาลได้บ่อยครั้ง ยิ่งฝ่ายประชาธิปไตยอ่อนแอคือประชาชนถูกครอบงำทางความคิด ผ่านการนำเสนอ โดยสื่อมากเท่าไร ประชาธิปไตยก็จะยิ่งถูกทำให้ผิดไปจากที่ควรจะเป็นมากเท่านั้น ความพยายามทำให้เป็นประชาธิปไตยของไทยมีลักษณะเฉพาะบางประการ กล่าวคือแม้การขับเคลื่อนเข้าสู่ กระบวนการเปลี่ยนผ่านไปสู่ประชาธิปไตยจะมีบางครั้งที่ขับเคลื่อนโดยมวลชน แต่การร่างรัฐธรรมนูญ และออกแบบสถาบันทางการเมืองมักตกอยู่ภายใต้อำนาจและอิทธิพลของชนชั้นนำ

การมีส่วนร่วมหรือการเปิดให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นแต่เพียงการสร้าง ความชอบธรรมให้กับกระบวนการนี้ แต่ขาดซึ่งการยอมรับในหลักแห่งสิทธิอำนาจทางการเมืองของประชาชนตามระบอบประชาธิปไตย และขาดการคำนึงถึงหลักการสร้างความเห็นพ้องต้องกันในรัฐธรรมนูญ เพื่อให้รัฐธรรมนูญเป็นกติกาทางการเมืองที่ได้รับการยอมรับจากทุกกลุ่ม การเมืองอีกทั้งการเข้าสู่ระยะ การเปลี่ยนผ่านไปสู่ประชาธิปไตยในแต่ละครั้งแม้จะมีลักษณะของการเปลี่ยนแปลงระบอบ แต่การออกแบบสถาบันทางการเมืองเพื่อเปลี่ยนผ่านไปสู่ประชาธิปไตยไม่รองรับระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง โดยยังคงให้มีสมาชิกที่มาจากการแต่งตั้งเพื่อถ่วงดุลอำนาจกับสมาชิกที่มาจากการเลือกตั้ง เช่นที่มาของวุฒิสภา และองค์กรอิสระที่มาจากการแต่งตั้ง

เพราะฉะนั้นการส่งเสริมประชาชนตั้งแต่ระดับท้องถิ่น ภูมิภาคไปจนถึงระดับประเทศให้เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองในระบอบประชาธิปไตยจึงเป็นเรื่องจำเป็นและสำคัญยิ่ง ระบอบ ประชาธิปไตยไทยขาดการประยุกต์หลักธรรมาภิบาลมาใช้จรรโลงให้ภาคีส่วนต่างๆ

ของสังคมมีโน ธรรมสำนึกในศีลธรรมอันดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา หรือหลักพุทธธรรมมาภิ บาล ทั้งนี้เนื่องจากประชากรของประเทศไทยนับถือพระพุทธศาสนา เป็นส่วนใหญ่ แต่ทว่าใน ภาคปฏิบัติทางการเมืองการปกครองแล้วนั้นปรากฏว่า การเมืองการ ปกครองของไทยมักมีปัญหาเรื่อง การทุจริตคอร์รัปชัน ผลประโยชน์ทับซ้อน การแสวงหาอำนาจ โดยไม่คำนึงถึงวิธีการที่ถูกต้องชอบธรรมเป็นต้น ซึ่งการที่ประชาชนไม่คำนึงถึงความถูกต้องดี งามทางศีลธรรมทางศาสนานั้นเป็นปัจจัยให้เกิด ปัญหาต่อรูปแบบการปกครองในระบอบ ประชาธิปไตย เป็นเหตุให้เกิดความแตกสามัคคีแบ่งพรรคแบ่งพวกและมักกลายเป็นข้ออ้าง ฝ่ายอนุรักษ์นิยมทำการปฏิวัติรัฐประหารยึดอำนาจมาอย่างต่อเนื่อง ประเด็นสำคัญที่สุดคือ ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่นำมาใช้ในหลายประเทศโดยเฉพาะ อย่างยิ่งประเทศ กำลังพัฒนามักจะไม่สมบูรณ์แบบในคุณลักษณะต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้ว เป็นต้นว่า รัฐบาลที่มา จากการเลือกตั้งมีการปฏิบัติที่ผิดทำนองครองธรรม เช่น การเลือกตั้งไม่บริสุทธิ์และเที่ยงธรรม มีการโกงการเลือกตั้ง มีการใช้เงินซื้อเสียง มีการบังคับขู่เข็ญ มีการนับคะแนนแบบฉ้อโกง นอกจากนั้นยังใช้อำนาจข่มขู่

ทั้งหมดนี้ทำให้ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยผิดเพี้ยนไปจากหลักการที่ควร เป็นที่สำคัญที่สุด ผู้ได้อำนาจรัฐลู่แก่อำนาจ ละเมิดหลักนิติธรรม ฉ้อราษฎร์บังหลวง เล่นพรรค เล่นพวก ขาดอุดมการณ์ ขาดการเสียสละเพื่อสังคมและประเทศชาติ นอกจากนั้นยังไม่ได้ ปฏิบัติตามประเพณี การปกครองแบบประชาธิปไตย ขาดมารยาททางการเมือง ขาดจริยธรรม และความศรัทธาต่อระบบ อย่างแท้จริง และนี่คือปัญหาที่เกิดขึ้นจนนำไปสู่การใช้อำนาจกอง กำลังจัดตั้งทำการยึดอำนาจทางการเมือง ที่เรียกว่ารัฐประหาร และบ่อยครั้งเรียกว่าการปฏิวัติ หรือการปฏิรูป แต่ทั้งหมดนี้คือจุดลบและ อุปสรรคอย่างยิ่งต่อการพัฒนาระบอบการปกครอง แบบประชาธิปไตยที่ต่อเนื่องและยั่งยืน

จังหวัดมหาสารคามเป็นจังหวัดที่มีความสำคัญและเป็นจังหวัดขนาดใหญ่ จังหวัดหนึ่ง ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่หนาแน่นด้วยจำนวนประชากรและขนาดของพื้นที่ จังหวัดมหา สารคามนั้นมีประชาชนในพื้นที่จำนวนไม่น้อยที่มีความตื่นตัวเพื่อเข้าสู่การมีส่วนร่วมทางการเมือง แต่ลักษณะ การเมืองดั้งเดิมภายในจังหวัดนั้นมีลักษณะค่อนข้างผูกขาดทางการเมืองกับ

พรรคการเมืองบางพรรค อีกทั้งมีส่วนร่วมแสดงออกทางการเมืองกับการการแสดงออกทางการเมืองด้วยการชุมนุมเรียกร้องทาง การเมืองบ่อยครั้งในเวทีทางการเมืองระดับประเทศ ซึ่งการแสดงออกทางการเมืองด้วยการเข้าร่วม ทางการเมืองนั้นมีปัจจัยสำคัญคือการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ประชาชนเลือกรับฟัง และอาจทำให้การมี ส่วนร่วมทางการเมืองด้วยการแสดงออก โดยวิธีต่าง ๆ ขาดความรอบคอบ จึงควรส่งเสริมให้ประชาชน ได้มีความรู้และวิธีการที่เหมาะสมเพื่อแสดงออกทางการเมืองได้อย่างถูกต้องมากยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยพิจารณาเห็นว่าการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปประยุกต์ใช้ในระบบประชาธิปไตยนั้น สามารถตอบโจทย์ปัญหาภาวะความไม่มั่นคงทางประชาธิปไตยของไทยได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้วิจัยใคร่ขอนำหลักพุทธธรรมมาภิบาล ซึ่งเป็นหลักธรรมสำหรับการบริหารปกครองบ้านเมืองในทางพระพุทธศาสนา อันที่จริงหลักธรรมสำหรับการเมืองการปกครองทางพระพุทธศาสนานั้นมีเป็นจำนวนมาก แต่ในวิจัยนี้ผู้วิจัยประสงค์จะนำหลักพุทธธรรมมาภิบาลอัน ได้แก่ อปริหานิยธรรม 7 ซึ่งเป็นหลักธรรมสำคัญและเข้ากับภาวะการณ์ในระบบประชาธิปไตยไทยสำหรับ การบริหารบ้านเมืองไม่ให้เกิดความเสื่อมทางศีลธรรมและเพื่อส่งเสริมระบบประชาธิปไตยให้เข้มแข็ง มากขึ้นโดยเริ่มตั้งแต่ภาคส่วนของสังคมระดับจังหวัด ในปัจจุบันประเทศไทยกำลังเผชิญกับปัญหาความอ่อนแอของประชาธิปไตย ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองน้อย และสังคมไทยมีความขัดแย้งสูง ประชาชนขาดความศรัทธาต่อระบบการเมือง และหลักอปริหานิยธรรม 7 เป็นหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่เน้นการปกครองแบบประชาธิปไตย ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ช่วยให้สังคมมีความสามัคคี ช่วยให้ประชาชนมีคุณธรรม ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเรื่อง การประยุกต์ใช้หลักอปริหานิยธรรม 7 ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคาม โดยมุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักอปริหานิยธรรม 7 กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เพื่อหาแนวทางส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น และพัฒนาสังคมไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่ยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อวิเคราะห์การประยุกต์ใช้หลักอภิธานิธรรม 7 ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคาม ในภาพรวมและรายด้าน
3. เสนอแนวทางการประยุกต์ใช้หลักอภิธานิธรรม 7 ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคาม

สมมติฐานการวิจัย

การประยุกต์ใช้หลักอภิธานิธรรม 7 ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคาม

1. การประยุกต์ใช้หลักอภิธานิธรรม 7 ด้านการหมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์ ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคาม
2. การประยุกต์ใช้หลักอภิธานิธรรม 7 ด้านความพร้อมเพรียงกันประชุม ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคาม
3. การประยุกต์ใช้หลักอภิธานิธรรม 7 ด้านการร่วมกำหนดกฎเกณฑ์ทางการเมือง ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคาม
4. การประยุกต์ใช้หลักอภิธานิธรรม 7 ด้านการเคารพประธานและความคิดเห็นของสมาชิกในที่ประชุม ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคาม
5. การประยุกต์ใช้หลักอภิธานิธรรม 7 ด้านการให้เกียรติสตรียอมรับความเท่าเทียมสตรีและบุรุษ ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคาม
6. การประยุกต์ใช้หลักอภิธานิธรรม 7 ด้านการเคารพหลักการสถานของประเทศชาติบ้านเมือง ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคาม
7. การประยุกต์ใช้หลักอภิธานิธรรม 7 ด้านการทํานุบำรุงพระพุทธศาสนาตลอดถึงบรรพชิตในศาสนา ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคาม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักอปริหานิยธรรม 7 ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคาม” เป็นการศึกษาแบบผสมวิธี mixed methods research ประกอบด้วยการศึกษาเชิงปริมาณ (quantitative research) และเสริมด้วยการศึกษาเชิงคุณภาพ (qualitative research) ประชากร ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปี อาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 944,605 คน (สถิติจังหวัดมหาสารคาม, 2565 : 15) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปี อาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 948,310 คน (สถิติจังหวัดมหาสารคาม, 2565 : 15) ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ของเครจซี่ และมอร์แกน Krejcie and Morgan (1970 : 608) ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 400 คน และ ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) การศึกษาเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยทำการกำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งหมด ข้าราชการและผู้นำชุมชนในพื้นที่ จังหวัดมหาสารคามจำนวน 15 จำแนกเป็นข้าราชการในพื้นที่ จังหวัดมหาสารคามจำนวน 5 คน ผู้นำชุมชนในพื้นที่ จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็นเครื่องมือแบบสอบถาม (questionnaire) ซึ่งแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เช่น เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ เป็นต้น

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักอปริหานิยธรรม 7 ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคาม ประกอบด้วยเนื้อหา 7 ด้าน คือ การหมั่นประชุมกันเนื่องนิยต์ ความพร้อมเพียงกันประชุม การร่วมกำหนดกฎเกณฑ์ทางการเมือง การเคารพประธานและความคิดเห็นของสมาชิกในที่ประชุม การให้เกียรติสตรียอมรับความเท่าเทียมสตรีและบุรุษ การเคารพสักการสถานของประเทศชาติบ้านเมือง การทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาตลอดถึงบรรพชิตในศาสนารวมมีคำถามทั้งหมด จำนวน 28 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคาม ประกอบด้วยเนื้อหา 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการออกเสียงเลือกตั้ง ด้านการสนทนาเรื่องการเมือง ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ด้านจัดตั้งและการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ และด้านการติดต่อส่วนตัวกับเจ้าหน้าที่การเมือง รวมมีคำถามทั้งหมดจำนวน 19 ข้อ

คำถามเป็นคำถามเชิงบวก (positive) คือ คำถามสนับสนุน โดยแบบสอบถามข้อคำถามเป็นมาตรฐานประมาณค่าของของลิเคิร์ต (Likert Scale) กำหนดน้ำหนักคะแนน (scoring) ของตัวเลือกสำหรับแบบสอบถามที่เป็นลักษณะเชิงบวก ได้ดังนี้

การประยุกต์ใช้หลักการบริหารนิยธรรม 7	ค่าคะแนนเชิงบวก	ค่าคะแนนเชิงลบ
การประยุกต์ใช้หลักการบริหารนิยธรรม 7 มากที่สุด	5	1
การประยุกต์ใช้หลักการบริหารนิยธรรม 7 มาก	4	2
การประยุกต์ใช้หลักการบริหารนิยธรรม 7 ปานกลาง	3	3
การประยุกต์ใช้หลักการบริหารนิยธรรม 7 น้อย	2	4
การประยุกต์ใช้หลักการบริหารนิยธรรม 7 น้อยที่สุด	1	5

การมีส่วนร่วมทางการเมือง	ค่าคะแนนเชิงบวก	ค่าคะแนนเชิงลบ
การมีส่วนร่วมทางการเมืองมากที่สุด	5	1
การมีส่วนร่วมทางการเมืองมาก	4	2
การมีส่วนร่วมทางการเมืองปานกลาง	3	3
การมีส่วนร่วมทางการเมืองเมืองน้อย	2	4
การมีส่วนร่วมทางการเมืองน้อยที่สุด	1	5

กำหนดวิธีการแปลความหมายของข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา โดยใช้ค่าเฉลี่ยของประชากรและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชากรและกำหนดความหมายตามขอบเขตค่าเฉลี่ย ดังนี้

คะแนน	ระดับการประยุกต์ใช้หลักการบริหารนิยธรรม 7
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.80 หมายถึง	ระดับการประยุกต์ใช้หลักการบริหารนิยธรรม 7 น้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.81– 2.60 หมายถึง	ระดับการประยุกต์ใช้หลักการบริหารนิยธรรม 7 น้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.61– 3.40 หมายถึง	ระดับการประยุกต์ใช้หลักการบริหารนิยธรรม 7 ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.41– 4.20 หมายถึง	ระดับการประยุกต์ใช้หลักการบริหารนิยธรรม 7 มาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.21–5.00 หมายถึง	ระดับการประยุกต์ใช้หลักการบริหารนิยธรรม 7 มากที่สุด

คะแนน	ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.80 หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.81– 2.60 หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.61 – 3.40 หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.41 – 4.20 หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.21 – 5.00 หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากที่สุด

การทดสอบความสัมพันธ์โดยใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson productmoment correlaltion coefficient) สำหรับการพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน โดยทั่วไปอาจใช้เกณฑ์ ดังนี้

ค่า r	ระดับความสัมพันธ์
.91 - 1.00	มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงมาก
.71 - .90	มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง
.51 - .70	มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง
.31 - .50	มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ
.01 - .30	มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมาก
.00	ไม่มีความสัมพันธ์

เครื่องหมาย $+$, $-$ หน้าตัวเลขสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ จะบอกทิศทางความสัมพันธ์เมื่อ

r มีเครื่องหมาย $+$ หมายถึง การมีความสัมพันธ์กันไปในทิศทางเดียวกัน (ตัวแปรหนึ่งมีค่าสูงอีกตัวแปรหนึ่งจะมีค่าสูงไปด้วย)

r มีเครื่องหมายเป็น $-$ หมายถึง การมีความสัมพันธ์กันไปในทิศทางตรงข้ามกัน (ตัวแปรหนึ่งมีค่าสูงอีกตัวแปรหนึ่งจะมีค่าต่ำ)

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้ข้อมูล

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการนำหลักการบริหารนิทรรศน์ 7 ไปประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมทางการเมืองที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคาม

การสร้างและการทดสอบเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี หนังสือ ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการตื่นตัวทางวัฒนธรรมการเมือง

2. นำข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้ามาสร้างเป็นแบบสอบถาม

3. นำเสนอร่างแบบสอบถามให้แก่คณะกรรมการควบคุมคุณภาพนิพนธ์ทำการตรวจสอบ

4. ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามที่คณะกรรมการควบคุมคุณภาพนิพนธ์ ให้คำแนะนำ

5. นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน โดยให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คนทำการตรวจสอบ ประเมินโดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง IOC (item objective congruence index) เป็นรายบุคคลว่าข้อคำถามแต่ละข้อสามารถวัดได้ตรงกับจุดประสงค์ที่กำหนดหรือไม่ โดยให้คะแนนตามเกณฑ์ ดังนี้

ถ้าคำถามวัดได้ตรงจุดประสงค์	ได้ +1 คะแนน
ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดตรงจุดประสงค์หรือไม่	ได้ 0 คะแนน
ถ้าคำถามวัดได้ไม่ตรงจุดประสงค์	ได้ -1 คะแนน

แล้วนำคะแนนของผู้เชี่ยวชาญทุกคนที่ได้ประเมินมากรองลงในแบบวิเคราะห์ ความสอดคล้องข้อคำถามกับจุดประสงค์เพื่อหาค่าเฉลี่ย โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกข้อคำถาม ดังนี้

1. ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50-1.00 คัดเลือกไว้ใช้ได้
2. ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ควรพิจารณาปรับปรุงหรือตัดทิ้ง

ซึ่งผู้เชี่ยวชาญได้ทำการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและได้ให้คำแนะนำในการนำไปปรับปรุงแก้ไข หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ดำเนินการปรับปรุงตามคำแนะนำของคณะกรรมการ จนได้แบบสอบถามที่มีความตรงตามเนื้อหา โดยผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ของข้อคำถามกับจุดประสงค์ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดทุกข้อ โดยมีค่า IOC เท่ากับ 1 (ภาคผนวก ก) จากนั้นนำไปสู่กระบวนการตรวจสอบความเที่ยงตรง (reliability)

3. การนำแบบสอบถามไปทดลอง (try out) กับประชาชนในจังหวัดขอนแก่น จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) โดยใช้สูตร ดังนี้

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[\frac{1 - \sum S_1^2}{\sum S_1^2} \right]$$

(α = Coefficient)

α หมายถึง สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น

n หมายถึง จำนวนข้อในแบบสอบถาม

S_1^2 หมายถึง คะแนนความแปรปรวนแต่ละข้อ

$\sum S_1^2$ หมายถึง คะแนนความแปรปรวนทั้งหมด

จากการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .87 ซึ่งมีค่าสูง จึงนำแบบสอบถามไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่หลากหลาย เพื่อที่จะให้ได้ข้อมูลที่ตรงต่อวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ได้ตั้งเอาไว้ โดยวิธีการในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ขออนุญาตจัดทำหนังสือจากคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี เพื่อขอความอนุเคราะห์ จากกลุ่มตัวอย่างที่จะแจกแบบสอบถาม คือ ประชาชนในจังหวัดมหาสารคาม เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม จำนวน 400 ชุด พร้อมหนังสือของคณะรัฐศาสตร์ และหนังสือขอความร่วมมือจากผู้วิจัย เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นประชาชนในจังหวัดมหาสารคาม โดยวิธีการออกพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

3. นำแบบสอบถามที่ได้มาพิจารณาความสมบูรณ์เรียบร้อยทำการลงรหัสส่งข้อมูลไปวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและการประมวลผลข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนแต่ละฉบับ

2. วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

- 2.1 การวิจัยสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และ หาค่าร้อยละ

- 2.2 การวิจัยระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคามวิเคราะห์ โดยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและเปรียบเทียบกับเกณฑ์

- 2.3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของการประยุกต์ใช้หลักอปปริหานิยธรรม 7 ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทาง การเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคาม ด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

3. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสร้างข้อสรุปในการวิจัยเชิงคุณภาพซึ่งส่วนใหญ่ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์จะเป็นข้อความบรรยาย (Descriptive) ซึ่ง

ได้จากการสังเกต สัมภาษณ์และการจดบันทึกการประยุกต์ใช้หลักอปริหานิยธรรม 7 ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคาม

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ

1.1 สถิติพื้นฐาน

1.2 ค่าร้อยละ

1.3 ค่าเฉลี่ย Mean ($\bar{x}$)

1.4 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน Standard deviation (S.D.)

2. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

ใช้การวิเคราะห์สมการถดถอย หรือสมการการประยุกต์ใช้หลักอปริหานิยธรรม 7 ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในจังหวัดมหาสารคาม วิธีที่เหมาะสมที่สุดเป็นวิธีการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยอาศัยตัวแปรอิสระเป็นตัวแปรพยากรณ์ ด้วยวิธีการเลือก

ผลการวิจัย

1) ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคามโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.63$, S.D. = .67) เมื่อพิจารณา เป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ข้อ และระดับปานกลาง 1 ด้าน ด้านการติดตามข้อมูลข่าวสาร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 4.02$, S.D. = 1.10) รองลงมา ด้านการแสดงความคิดเห็น ($\bar{x} = 3.91$, S.D. = 1.04) ด้านการมีส่วนร่วม ($\bar{x} = 3.73$, S.D. = .73) และด้านการติดตามตรวจสอบ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{x} = 2.87$, S.D. = .98) เลือกเข้า (Enter Method) ตามลำดับความสำคัญของตัวแปรที่นำเข้ามาสมการ

2) วิเคราะห์ถดถอยพหุการประยุกต์ใช้หลักอภิธานิธรรม 7 ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคามพบว่า การประยุกต์ใช้หลักอภิธานิธรรม 7 ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคาม โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ .024, .081, .098, .020, .058, .365, และ .297 ค่าสัมประสิทธิ์ในการทำนาย (R^2) เท่ากับ .376 สามารถทำนายการประยุกต์ใช้หลักอภิธานิธรรม 7 ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคาม ได้ร้อยละ 37.60

สมการที่ได้จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณตามลำดับความสำคัญของตัวแปรที่นำเข้ามาสมการ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สามารถเขียนสมการการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = 1.158 + 365(X_6) + .297(X_7) + .081(X_2)$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z} = 489(X_7) + .436(X_6) + .147(X_2)$$

3) ผลการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักอภิธานิธรรม 7 ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคาม สามารถสรุปได้ดังนี้

การหมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคามมาก เพราะว่าการหมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์มุ่งเน้นให้เกิดประโยชน์ในการได้พบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหา รวมถึงการพิจารณาในเรื่องต่างๆ อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กร และโดยเฉพาะการประชุมนั้นจะต้องเป็นไปในทางสร้างสรรค์ไม่นำมาซึ่งมาเบื้อหน่ายหรือร้ายฉาน เป็นประโยชน์สร้างความเข้าใจที่ดีต่อกัน และหาแนวทางแก้ไขปัญหาทางการเมืองร่วมกัน การประชุมกันบ่อย ๆ คุยกันบ่อย ๆ นั้น เป็นการระดมมันสมองรวมความสามารถที่ทุกคนมี แล้วนำมาแก้ไขปัญหาทางการเมือง ดังนั้น เพื่อให้การประชุมมีประสิทธิภาพควรจะดำเนินการดังนี้ 1) ตั้งคำถามว่าเราประชุมเพื่ออะไร 2) ใครต้องเข้าประชุมบ้าง 3) ใช้เทคโนโลยีให้เป็นประโยชน์ 4) ให้ทุกคนทำการบ้านก่อนการประชุม 5) อย่ามองข้ามคนที่พูดไม่เก่ง 6) จัดตารางเวลาล่วงหน้าและเลือกช่วงเวลาที่เหมาะสม 7) บอกวาระการประชุมล่วงหน้าให้ชัดเจน 8) อย่าประชุมนานจนเกินไป 10) นำขณมติดตัวไป

ด้วย 11) ละลายพฤติกรรมก่อนเริ่มการประชุม 12) เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วม และสร้างพื้นที่ปลอดภัย 13) จัดการประชุมแบบตัวต่อตัวเมื่อจำเป็น 14) จบก่อนเวลา 5 นาที และ 15) ส่งสรุปการประชุม ถ้าไม่มีการหมั่นประชุมกันเนื่องด้วย จะทำให้เกิดปัญหาตามมาหลายประการ เหมือนสภาพผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นตัวแทนอำนาจของประชาชน บรรดาผู้แทนทั้งหลายเข้าประชุมก็ไม่พร้อมเพรียง ไม่สม่ำเสมอ เวลาประชุมก็ทะเลาะเบาะแว้งกันส่งผลมาสู่ประชาชนที่ถือข้างผู้แทนตนก็ทะเลาะเบาะแว้งกันไปด้วย

2. ความพร้อมเพรียงกันประชุมส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคาม เพราะว่าการที่ผู้เข้าร่วมประชุมจะต้องเข้าประชุมตรงเวลา อยู่ร่วมประชุมจนครบกำหนดเวลา ร่วมรับผิดชอบในหน้าที่ในการประชุมร่วมกัน ไม่หนีหายเอาความสบายใส่ตน พร้อมเพรียงกันลุกขึ้นป้องกันบ้านเมือง ชุมชน พร้อมเพรียงกันทำกิจทั้งหลาย จะทำให้การประชุมมีประสิทธิภาพมาก ความพร้อมเพรียงของหมู่คณะทำให้เกิดสุขในทางปฏิบัติ สามัคคีธรรม ประกอบด้วย 1) ความสามัคคีทางกาย คือ การทำงานร่วมกันด้วยความเสียสละ 2) ความสามัคคีทางใจ คือ มีความพร้อมใจกันที่จะทำกิจทุกอย่าง และ 3) ความสามัคคีทางความคิด คือ การช่วยกันคิดสร้างสรรค์ความเจริญให้เกิดแก่ส่วนรวม ไม่คิดเพื่อประโยชน์ส่วนตัว ดังนั้น ความสามัคคี เป็นพร้อมเพรียงกัน ทางกาย วาจา ใจ ของคนในหมู่คณะ เมื่อทำอะไรก็ทำร่วมกันการร่วมกันนั้นจะทำพร้อมกันหรือแยกกัน จะทำเหมือนกันหรือต่างกันไม่สำคัญ สำคัญอยู่ที่ทำอย่างไรประสานสัมพันธ์กัน ไม่ขัดกัน ย่อมสำเร็จประโยชน์ได้ทั้งสิ้น

3. การร่วมกำหนดกฎเกณฑ์ทางการเมืองส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคามมาก เพราะว่าการไม่บัญญัติสิ่งที่มีได้บัญญัติไว้ อันขัดต่อหลักการเดิม และการไม่ล้มล้างสิ่งที่บัญญัติไว้ตามหลักการเดิม การไม่ตั้งกฎระเบียบที่ขัดต่อระเบียบเดิมนั้น จะต้องมีการกำหนดไว้อย่างชัดเจนให้ทุกคนปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจ ผู้บริหารหรือผู้ที่มีอำนาจจะต้องไม่ทำการยกเลิกหรือตั้งบัญญัติอื่นให้ขัดต่อของเดิม แต่หากการตั้งกฎใหม่ขึ้นมาแล้วเอื้อต่อของเดิมก็สามารถกระทำได้ โดยในชุมชนหรือในองค์กรต้องร่วมกันทำให้เกิดความพร้อมเพรียงของหมู่คณะ การเคลื่อนไหวคนเดียว ย่อมเกิดผลได้ยากแต่หากร่วมมือกันเป็นคนหมู่มากย่อมมีผลต่อการพิจารณา เพราะถ้าการบัญญัติและแก้ไขกฎหมาย

โดยเฉพาะรัฐธรรมนูญไว้หลักการ มีแต่จะทำตามความต้องการเพื่อสนองประโยชน์ของฝ่ายตน การบังคับใช้กฎหมายก็ไม่ใช่เป็นธรรม เรียกกันว่า 2 มาตรฐานซึ่งเป็นเช่นนี้มาเนิ่นนานแล้วสะสมจนกลายเป็นปัญหาใหญ่ ยิ่งเหยียดจนเกินจะเยียวยา

4. การเคารพประธานและความคิดเห็นของสมาชิกในที่ประชุมส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคาม เพราะการให้ความเคารพต่อผู้ใหญ่ผู้นำในชุมชน ผู้บังคับบัญชา ท่านเหล่าใดเป็นผู้ใหญ่ หรือผู้บังคับบัญชา ผู้นำในองค์กร หรือชุมชน พึงให้ความเคารพนับถือท่านเหล่านั้น เห็นถ้อยคำของท่านว่าเป็นสิ่งอันควรรับฟัง บุคลากรทุกคนทุกฝ่ายจะต้องรู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเอง มีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเองอย่างเต็มศักยภาพ หากพบปัญหาใดๆ ก็ยังมีบุคคลอื่นๆ ภายในองค์กรที่มีความรู้ความสามารถความถนัดที่แตกต่างกันไป การวางตนให้เหมาะสมตามบทบาทหน้าที่ของตนเองย่อมทำให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อกัน การเคารพหรือยอมรับนับถือซึ่งกันและกันย่อมทำให้เกิดความร่วมมือในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคามที่มีประสิทธิภาพ ถ้าเราให้การเคารพและเชื่อฟังผู้นำ หมู่คณะสังคมก็จะไม่วุ่นวาย เช่น ถ้าลูกเชื่อฟังพ่อแม่ก็จะเป็นคนดีได้ ไม่เกะกะเกร่อความเดือดร้อนให้กับครอบครัวและสังคม ที่สำคัญจุดตั้งต้นของการนำทีม อยู่ที่ผู้ใหญ่ในองค์กร ว่ามีคุณธรรม คู่ควรแก่การเคารพนับถือกราบไหว้ได้หรือไม่ นำฟังและทำตามแค่ไหน บางองค์กร ผู้ใหญ่ทำตัวไม่น่าเคารพนับถือ ไม่น่ากราบไหว้ มีนิสัยเจ้าชู้ ชอบเล่นการพนัน คดโกง เห็นแก่ตัว ขาดศีลธรรม ไร้จริยธรรม ก็ยากที่จะสร้างบรรยากาศการทำงานเป็นทีมที่ดีได้

5. การให้เกียรติสตรียอมรับความเท่าเทียมสตรีและบุรุษ ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคาม เพราะการให้เกียรติและคุ้มครองสตรีและกุมารทั้งหลาย ให้อยู่ดี มีให้ลูกส่งเงินซ่อมแซมหรือถูกฉุดคร่าขึ้นโจรสตรีถือว่าเป็นเพศแม่เป็นเพศที่อ่อนแอ บุรุษควรให้เกียรติ ให้การยกย่อง ปกป้องไม่ให้ใครละเมิดสิทธิหรือข่มขู่รังแก ถ้าสังคมใด ๆ ผู้หญิงถูกฉุดคร่าข่มขืนมาก ๆ ความเสื่อมย่อมน่าจะเกิดกับสังคมนั้น การทำร้าย การทำผิดในลูกเมียผู้อื่น การกดขี่ทางเพศ การทำลามกอนาจารย่อมนำมาซึ่งความเสื่อมใน

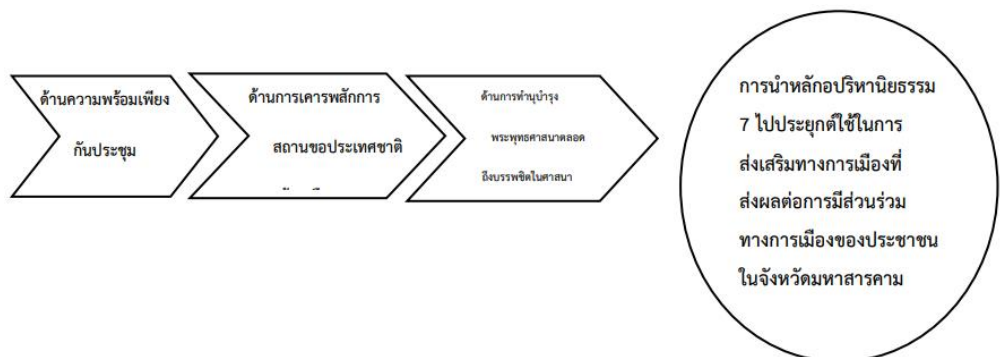
องค์กร เพราะทำให้เกิดความหวาดระแวง และขาดความปลอดภัยในคุ้มครอง และในทีนี้ยังรวมไปถึงการไม่รับฟังความเห็นของเพศหญิงด้วย

6. การเคารพสักการสถานของประเทศชาติบ้านเมือง ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคาม เพราะว่าการให้ความเคารพต่อสถานที่ต่างๆ ที่เป็นสาธารณประโยชน์ ทั้งในชุมชนและในสถานที่ต่าง ๆ กล่าวคือ การให้ความเคารพต่อสถานที่ต่าง ๆ เหตุเพราะในสังคมหนึ่ง ๆ หรือชุมชนหนึ่ง ๆ ให้การทํานุบำรุงให้ความคุ้มครองสาธารณะสถาน สาธารณะประโยชน์ ที่มีในชุมชน ให้สามารถเป็นประโยชน์ต่อทุกคนในส่วนรวมในชุมชน โดยถือว่าสถานที่ต่าง ๆ เหล่านั้นเป็นของทุกคนในชุมชนต้องให้ความสำคัญให้การดูแลเอาใจใส่ทํานุบำรุง รักษาสิ่งนั้นให้คงอยู่ต่อไปได้อีกหลายอายุคน ถ้าประเทศเรามีพระสุรูป พระเจดีย์ ปูชนียสถานและปูชนียวัตถุ ตลอดถึงอนุสาวรีย์ และรูปเคารพต่าง ๆ ที่เป็นศูนย์รวมใจของหมู่ชน เราให้ทำดีนั้นถูกทอดทิ้งละเลยการดูแลเอาใจใส่ และถูกบั่นทอนผลประโยชน์ที่เคยอุปถัมภ์บำรุงพระเจดีย์ หรือปูชนียสถานเหล่านั้นให้ลดน้อยถอยลงจนไม่พอต่อการบูรณะปฏิสังขรณ์ และต่างละเลยพิธีเคารพบูชาอันพึงทำต่ออนุสรณ์สถานเหล่านั้นตามประเพณีที่ดำรงมา”

7. การทํานุบำรุงพระพุทธศาสนาตลอดถึงบรรพชิตในศาสนา ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคาม เพราะว่าการจัดให้ความอารักขา คุ้มครองป้องกัน ให้การปฏิสังขรณ์ ต่ออาคันตุกะผู้มาเยือนหรือผู้ให้ความรู้แก่บุคคลในชุมชน การปฏิสังขรณ์หรือการต้อนรับขับสู้ การเอาใจใส่ต่อแขกหรือญาติมิตรผู้มาเยือนในองค์กรแต่ละแห่งในบ้านเมืองในชาติ แต่ละชาติย่อมมีคตินี คนอาวุโส คนสำคัญ ซึ่งเป็นทรัพยากรบุคคลที่สำคัญยิ่งต่อองค์กรนั้น ๆ บุคคลเหล่านี้ ถือเป็นหลักขององค์กร ซึ่งเป็นขุมความคิด ขุมประสบการณ์เป็นสิ่งอันทรงคุณค่าขององค์กร ซึ่งถือเป็นธรรมเนียมปฏิบัติที่ก่อให้เกิดรากฐานอันมั่นคงของชุมชน ขององค์กร หรือแก่ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เป็นปราชญ์ ให้ได้รับการดูแลป้องกันคุ้มครองบุคคลเหล่านั้นให้เป็นผู้ส่งต่อแนวคิด ปรัชญา หรือการดำเนินชีวิตต่อคนรุ่นหลังให้มีความรู้ความสามารถในศาสตร์ต่าง ๆ เหล่านั้นสืบต่อไป”

องค์ความรู้ใหม่

ผลการวิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้หลักอปริหานิยธรรม 7 ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคาม พบว่าตัวแปร จำนวน 3 ด้าน ด้านความพร้อมเพื่อกันประชุม ด้านการเคารพหลักการสถานของประเทศชาติบ้านเมือง ด้านการทํานุบํารุงพระพุทธศาสนาตลอดถึงบรรพชิตในศาสนา การนำหลักอปริหานิยธรรม 7 ไปประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมทางการเมืองที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนนั้น ให้ทุกคนที่มีหน้าที่ได้เข้าร่วมประชุมหารือกัน เพื่อความเจริญก้าวหน้าของกิจการงานต่างๆ พร้อมรับฟังความคิดเห็นคำแนะนำของผู้ใหญ่ที่มีประสบการณ์ ให้ความเคารพนับถือ ทำกิจที่ได้รับมอบหมายตามที่ประชุมอย่างพร้อมเพื่อกัน อปริหานิยธรรม เป็นธรรมที่ทำให้ไม่เสื่อมเกิดความเจริญทั้งส่วนตนและส่วนรวม นำความสุขความเจริญมาสู่หมู่คณะฝ่ายเดียว เป็นหลักธรรมที่เน้นความรับผิดชอบต่อส่วนรวมก่อเกิดเป็นความสามัคคีของหมู่คณะ และการเคารพนับถือซึ่งกันและกัน

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง เรื่อง การประยุกต์ใช้หลักอปริหานิยธรรม 7 ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคาม มีการอภิปรายผล ดังนี้

1. การนำหลักอปริหานิยธรรม 7 ไปประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมทางการเมืองที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคามโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณา เป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทั้ง 7 ด้าน ด้านการทํานุบํารุง

พระพุทธศาสนาตลอดถึงบรรพชิตในศาสนา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ด้านการเคารพสักการสถานของประเทศชาติบ้านเมืองด้านการให้เกียรติสตรียอมรับความเท่าเทียมสตรีและบุรุษ ด้านการร่วมกำหนดกฎเกณฑ์ทางการเมือง ด้านความพร้อมเพรียงกันประชุมด้านการเคารพประธานและความคิดเห็นของสมาชิกในที่ประชุม และด้านการหมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาเอกกวิน ปิยวิโร (อะซิม) (2564) การนำหลักพุทธธรรมมาภิบาลไปประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช ตามหลักอุปธานิธรรม 7 ได้แก่ 1. การหมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์ 2. ความพร้อมเพรียงกันประชุม 3. การร่วมกำหนดกฎเกณฑ์ทางการเมือง ไม่บัญญัติสิ่ง ที่มีได้บัญญัติไว้ (อันขัดต่อหลักการเดิม) ไม่ล้มล้างสิ่งที่บัญญัติไว้ 4. การเคารพประธานและความคิดเห็นของสมาชิกในที่ประชุม 5. การให้เกียรติสตรียอมรับความเท่าเทียมสตรีและบุรุษ ตลอดถึงการคุ้มครองผู้อ่อนแอ 6. การเคารพสักการสถานของประเทศชาติบ้านเมือง 7. การทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาตลอดถึงบรรพชิตในศาสนา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณา เป็นรายด้านส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา ตลอดถึงบรรพชิตในศาสนา มีระดับความคิดเห็นสูงที่สุด รองลงมา คือ ด้านการให้เกียรติ สตรียอมรับความเท่าเทียมสุภาพสตรีและสุภาพบุรุษ และต่ำที่สุด คือ ด้านการหมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์

2. การประยุกต์หลักธรรมทางพระพุทธศาสนากับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนนั้นเป็นการสะท้อนให้เห็นกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมือง แบบประยุกต์ระหว่างพุทธจักรและอาณาจักรให้มีความสอดคล้องกันอย่างลงตัว

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการหมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนในจังหวัดมหาสารคาม การประชุมบ่อยครั้งเป็นปัญหาการทำงาน

2.1 ด้านการหมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์ โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง 4 ข้อ ท่านมีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมือง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ท่านมีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาทางการเมือง ท่านมีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อแสดงความคิดเห็น

ทางการเมือง และ ท่านมีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อการติดตามตรวจสอบการทำงานของนักการเมือง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุชนันท์ สาทา (2550) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลตำบลนาจารย์ : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลนาจารย์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า พบว่า ลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงไปต่ำ คือ ด้านการประชุมรับฟัง ความคิดเห็น รองลงมา คือ ด้านการปรึกษาหารือ ด้านการรับรู้ข่าวสาร และด้านการร่วมในการตัดสินใจ ส่วนอีกหนึ่งด้านอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านการใช้กลไกทางกฎหมายตามลำดับ กับรูปแบบการมีส่วนร่วมในด้านอื่นๆ ได้แก่ การรับฟัง การแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ และการติดตามประเมินผลด้วย

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ท่านมีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อการติดตามตรวจสอบการทำงานของนักการเมือง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ประชาชนในจังหวัดมหาสารคาม คิดว่าการมีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมือง ตัดสินใจเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาทางการเมือง และความคิดเห็นทางการเมือง มีความสำคัญกว่า การประชุมเพื่อการติดตามตรวจสอบการทำงานของนักการเมือง

2.2 ด้านการพร้อมเพรียงกันประชุม โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง 4 ข้อ การประชุมเพื่อการติดตามตรวจสอบการทำงานของนักการเมืองในชุมชนของท่านมีความพร้อมเพรียงกัน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา การประชุมเพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหาทางการเมืองในชุมชนของท่านมีความพร้อมเพรียงกัน การประชุมเพื่อติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมืองในชุมชนของท่านมีความพร้อมเพรียงกัน และการประชุมเพื่อแสดงความคิดเห็นทางการเมืองในชุมชนของท่านมีความพร้อมเพรียงกัน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มานพ ช่อนพันธ์ (2550) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลน้ำบ่อหลวง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า สมาชิกทั้งหมดมีส่วนร่วมในการประชุมประชาคมหมู่บ้านเพื่อกำหนดปัญหา การเป็นคณะกรรมการการกำหนดกิจกรรม โครงการพัฒนาหมู่บ้าน และการกำหนดแผนงานโครงการ

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การประชุมเพื่อแสดงความคิดเห็นทางการเมืองในชุมชนของท่านมีความพร้อมเพรียงกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การประชุมที่ไม่มีความพร้อมเพรียงกันอาจเกิดจาก วัน เวลา หรืออาชีพของสมาชิกไม่เอื้อต่อการประชุม

2.3 ด้านการร่วมกำหนดกฎเกณฑ์ทางการเมือง โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง 4 ข้อ ท่านติดตามข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการกำหนดกฎเกณฑ์ทางการเมือง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการกำหนดกฎเกณฑ์ทางการเมือง ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบการกำหนดกฎเกณฑ์ทางการเมือง และ ท่านแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำหนดกฎเกณฑ์ทางการเมือง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ของ สุชานันท์ สาทา (2550) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลตำบลนาจารย์ : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลนาจารย์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า พบว่า ลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงไปต่ำ คือ ด้านการประชุมรับฟัง ความคิดเห็น รองลงมา คือ ด้านการปรึกษาหารือ ด้านการรับรู้ข่าวสาร และด้านการร่วมในการตัดสินใจ ส่วนอีกหนึ่งด้านอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านการใช้กลไกทางกฎหมายตามลำดับ กับรูปแบบการมีส่วนร่วมในด้านอื่นๆ ได้แก่ การรับฟัง การแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ และการติดตามประเมินผลด้วย

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ท่านแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำหนดกฎเกณฑ์ทางการเมือง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การแสดงความคิดเห็น กำหนดกฎเกณฑ์ทางการเมืองเป็นเรื่องยุ่งยากเกินไปประชาชนจึงไม่ให้ความสนใจ

2.4 ด้านการเคารพประธานและความคิดเห็นของสมาชิกในที่ประชุม โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง 4 ข้อ ท่านติดตามข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการแสดงความเคารพต่อประธานที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ท่านเคารพการติดตามตรวจสอบการทำงานของประธานที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ท่านเคารพการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองของประธานที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร และ ท่านเคารพการตัดสินใจทางการเมืองของประธานที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาเอกกวิน ปิยวีโร (อะซิม)

(2564) การนำหลักพุทธธรรมมาภิบาลไปประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช ตามหลักอภิธานิธรรม 7 ได้แก่ 1. การหมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์ 2. ความพร้อมเพิ่กันประชุม 3. การร่วมกำหนดกฎเกณฑ์ทางการเมือง ไม่บัญญัติสิ่ง ที่มีได้บัญญัติไว้ (อันขัดต่อหลักการเดิม) ไม่ล้ล้มล้างสิ่งที่บัญญัติไว้ 4. การเคารพประธานและความ คิดเห็นของสมาชิกในที่ประชุม 5. การให้เกียรติสตรียอมรับความเท่าเทียมสตรีและบุรุษ ตลอดถึงการ คุ่มครองผู้อ่อนแอ 6. การเคารพสักการสถานของประเทศชาติ บ้านเมือง 7. การทำนุบำรุง พระพุทธศาสนาตลอดถึงบรรพชิตในศาสนา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณา เป็นรายด้านส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา ตลอดถึงบรรพชิตในศาสนา มีระดับความคิดเห็นสูงที่สุด รองลงมา คือ ด้านการให้เกียรติ สตรียอมรับความเท่าเทียมสุภาพสตรีและสุภาพบุรุษ และต่ำที่สุด คือ ด้านการหมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์ การประยุกต์หลักธรรมทางพระพุทธศาสนากับการส่งเสริมการมี ส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนนั้นเป็นการสะท้อนให้เห็นกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมือง แบบประยุกต์ระหว่างพุทธจักรและอาณาจักรให้มีความสอดคล้องกันอย่างลงตัว

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ท่านเคารพการตัดสินใจทางการเมืองของประธานที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การตัดสินใจทางการเมืองของประธานที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร อาจไม่ตรงใจของประชาชน

2.5 ด้านการให้เกียรติสตรียอมรับความเท่าเทียมสตรีและบุรุษ โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง 4 ข้อ ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการให้เกียรติสตรียอมรับความเท่าเทียมสตรีและบุรุษของรัฐบาล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการให้เกียรติสตรียอมรับความเท่าเทียมสตรีและบุรุษของรัฐบาล ท่านแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้เกียรติสตรียอมรับความเท่าเทียมสตรีและบุรุษของรัฐบาล และ ท่านติดตามข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการให้เกียรติสตรียอมรับความเท่าเทียมสตรีและบุรุษของรัฐบาล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประยงค์ พรหมมา (2557) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง “การบริหารงานตาม

หลัก อปรีหานิยธรรม ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น” ผลวิจัยพบว่า พนักงาน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักอปรีหานิยธรรมใน ด้านการเคารพเชื่อฟังผู้บังคับบัญชา ด้านการให้เกียรติและคุ้มครองสิทธิสตรี ด้านการส่งเสริมและรักษาวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม ด้านการอารักขาคู่ครองปกป้องอันชอบ ด้านการพร้อมเพียงกันประชุม ด้านการประชุมกัน เนื่องนิตย, และ ด้านการไม่บัญญัติหรือไม่ล้มเลิก ข้อบัญญัติตามอำเภอใจ ตามลำดับ

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ท่านติดตามข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการให้เกียรติสตรียอมรับความเท่าเทียมสตรีและบุรุษของรัฐบาล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนให้ความสำคัญกับบุรุษมากกว่าสตรี ถือว่า ผู้ชายคือช้างเท้าหน้า

2.6 ด้านการเคารพสักการะสถานของประเทศชาติบ้านเมือง โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง 4 ข้อ ท่านแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้เคารพสักการะสถานของประเทศชาติบ้านเมืองของผู้นำทางการเมือง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ท่านติดตามข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการให้เคารพสักการะสถานของประเทศชาติบ้านเมืองของผู้นำทางการเมือง ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการให้เคารพสักการะสถานของประเทศชาติบ้านเมืองของผู้นำทางการเมือง และท่านมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบการให้เคารพสักการะสถานของประเทศชาติบ้านเมืองของผู้นำทางการเมือง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาเอกกวิน ปิยวิโร (อะชิม) (2564) การนำหลักพุทธธรรมมาภิบาลไปประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช ตามหลักอปรีหานิยธรรม 7 ได้แก่ 1. การหมั่นประชุมกันเนื่องนิตย 2. ความพร้อมเพียงกันประชุม 3. การร่วมกำหนดกฎเกณฑ์ทางการเมือง ไม่บัญญัติสิ่ง ที่มิได้บัญญัติไว้ (อันขัดต่อหลักการเดิม) ไม่ล้มล้างสิ่งที่บัญญัติไว้ 4. การเคารพประธานและความ คิดเห็นของสมาชิกในที่ประชุม 5. การให้เกียรติสตรียอมรับความเท่าเทียมสตรีและบุรุษ ตลอดถึงการ คุ้มครองผู้อ่อนแอ 6. การเคารพสักการสถานของประเทศชาติบ้านเมือง 7. การทำนุบำรุง พระพุทธศาสนาตลอดถึงบรรพชิตในศาสนา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณา เป็นรายด้านส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา ตลอดถึงบรรพชิตในศาสนา มีระดับความคิดเห็นสูงที่สุด

รองลงมา คือ ด้านการให้เกียรติ สตรียอมรับความเท่าเทียมสุภาพสตรีและสุภาพบุรุษ และต่ำที่สุด คือ ด้านการหมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์ การประยุต์หลักธรรมทางพระพุทธศาสนากับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนนั้นเป็นการสะท้อนให้เห็นกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมือง แบบประยุต์ระหว่างพุทธจักรและอาณาจักรให้มีความสอดคล้องกันอย่างลงตัว

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบการให้เคารพสักการะสถานของประเทศชาติบ้านเมืองของผู้นำทางการเมือง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ประชาชนคิดว่าเรื่องของพระให้พระจัดการเอง ถ้าประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมติดตามตรวจสอบจะเป็นบาป

2.7 ด้านการทํานุบำรุงพระพุทธศาสนาตลอดถึงบรรพชิตในศาสนา โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ข้อและระดับปานกลาง ทั้ง 2 ข้อ ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการทํานุบำรุงพระพุทธศาสนาตลอดถึงบรรพชิตในศาสนาของรัฐบาล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการทํานุบำรุงพระพุทธศาสนาตลอดถึงบรรพชิตในศาสนาของรัฐบาล ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบการทำงานของนักการเมืองด้านการทํานุบำรุงพระพุทธศาสนาตลอดถึงบรรพชิตในศาสนาของรัฐบาล และ ท่านติดตามข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทํานุบำรุงพระพุทธศาสนาตลอดถึงบรรพชิตในศาสนาของรัฐบาล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาเอกกวิน ปิยวิโร (อะซิม) (2564) การนำหลักพุทธธรรมมาภิบาลไปประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราชตามหลักอภิธานิธรรม 7 ได้แก่ 1. การหมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์ 2. ความพร้อมเพียงกันประชุม 3. การร่วมกำหนดกฎเกณฑ์ทางการเมือง ไม่บัญญัติสิ่ง ที่มีได้บัญญัติไว้ (อันขัดต่อหลักการเดิม) ไม่ล้มล้างสิ่งที่บัญญัติไว้ 4. การเคารพประธานและความ คิดเห็นของสมาชิกในที่ประชุม 5. การให้เกียรติสตรียอมรับความเท่าเทียมสตรีและบุรุษ ตลอดถึงการ คํมครองผู้อ่อนแอ 6. การเคารพสักการะสถานของประเทศชาติบ้านเมือง 7. การทํานุบำรุงพระพุทธศาสนาตลอดถึงบรรพชิตในศาสนา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณา เป็น

รายด้านส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา ตลอดถึงบรรพชิตในศาสนา มีระดับความคิดเห็นสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการให้เกียรติ สตรียอมรับความเท่าเทียมสุภาพสตรีและสุภาพบุรุษ และต่ำที่สุด คือ ด้านการหมั่นประชุมกันเนื่องนิมิต การประยุกต์หลักธรรมทางพระพุทธศาสนากับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนนั้นเป็นการสะท้อนให้เห็นกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมือง แบบประยุกต์ระหว่างพุทธจักรและอาณาจักรให้มีความสอดคล้องกันอย่างลงตัว

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ท่านติดตามข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาตลอดถึงบรรพชิตในศาสนาของรัฐบาล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ประชาชนไม่ให้ความสำคัญต่อข่าวสารของพระพุทธศาสนา

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง การนำหลักอภิธานิธรรม 7 ไปประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมทางการเมืองที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคาม ยังมีบางข้อคำถามจากงานวิจัยมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดควรได้รับการเพิ่มเติมให้สมบูรณ์ยิ่ง ๆ ขึ้น ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- 1.1 รัฐบาลควรมีนโยบายส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น
- 1.2 รัฐบาลควรสนับสนุนองค์กรประชาสังคมที่ทำงานเกี่ยวกับประชาธิปไตย
- 1.3 รัฐบาลควรพัฒนาหลักสูตรการศึกษาเกี่ยวกับหลักอภิธานิธรรม 7 ประการ
- 1.4 รัฐบาลควรจัดกิจกรรมรณรงค์ให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

- 2.1 องค์กรประชาสังคมควรพัฒนาแนวทางส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง
- 2.2 องค์กรประชาสังคมควรเฝ้าระวังการเลือกตั้งและการใช้อำนาจของรัฐ
- 2.3 องค์กรประชาสังคมควรให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับหลักอภิธานิธรรม 7
- 2.4 ประชาชนควรใช้สิทธิเลือกตั้งอย่างสม่ำเสมอ
- 2.5 ประชาชนควรติดตามข่าวสารและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นทางการเมือง

2.6 ประชาชนควรมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองอย่างสร้างสรรค์

3. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักอปริหานิยธรรม 7 กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบอื่น ๆ

3.2 ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในบริบทอื่น ๆ

3.3 ศึกษาแนวทางส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองในสังคมไทยที่มีความหลากหลาย

เอกสารอ้างอิง

ประยงค์ พรหมมา. (2557). การบริหารงานตามหลักอปริหานิยธรรมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น. ใน วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). (2554). พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์. พิมพ์ครั้งที่ 16. กรุงเทพมหานคร : สหธรรมิก.

พระมหาเอกกวิน ปิยวีโร (อะซิม). (2564). การนำหลักพุทธธรรมมาภิบาลไปประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช. ใน ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

มานพ ช้อนฟัน. (2550). การมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลน้ำบ่อหลวง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

สุชานันท์ สาทา. (2550). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลตำบลนาจารย์ : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลนาจารย์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์. ใน สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

เสนอ อัสวมนตา. (2557). รูปแบบการบริหารจัดการตามหลักอปริหานิยธรรมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี. ใน ดุษฎีนิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

แสงนภา ทองวิทยา. (2550). การมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดในการพัฒนาท้องถิ่น ศึกษากรณีจังหวัดนครปฐม. รายงานการวิจัย. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.

Almond, Gabriel A. and Jr. B.G. Powell. (1976). Comparative politics : a developmental approach. Boston : Little, Brown.

Krejcie R.V., and D.W. Morgan. (1970). “Determining Sample Size for Research Activities”. Educational and Psychological Measurement, 30(3).